

Tibro kommun

kommun@tibro.se

Rektorerna vid Fågelviksgymnasiet

thomas.blomgren@tibro.se

marie-louise.brage@tibro.se

ann-helen.alexandersson@tibro.se

Beslut för gymnasieskola med gymnasiesärskola

---

efter tillsyn av Fågelviksgymnasiet
i Tibro kommun

2012-10-04

Dnr 43-2012:2271

Tillsyn i Fågelviksgymnasiet

Skolinspektionen genomför tillsyn i Tibro kommun under Hösten 2012. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen.

Fågelviksgymnasiet besöktes av Skolinspektionen mellan den 3 september 2012 och den 4 september 2012.

Fakta om skolan

Vid Fågelviksgymnasiet erbjuds gymnasieutbildning vid 12 nationella program och introduktionsprogrammet. Dessutom erbjuds gymnasiesärskola med nationella program och ett specialutformat program. Sammanlagt har skolan 525 elever. Skolan leds av tre rektorer. Två av dem ansvarar för var sin skolenhet inom gymnasieskolan. Den tredje ansvarar för en skolenhet som innefattar några program i gymnasieskolan och gymnasiesärskolan. Dessutom ansvarar den sistnämnda rektorn för vuxenutbildningen i Tibro kommun. Vuxenutbildningen bedöms i ett separat beslut.

Den genomsnittliga betygspoängen för gymnasieprogrammen är 13,2 för elever som avslutade sin gymnasieutbildning år 2011, vilket är lägre än genomsnittet för riket som var 14,1. Detta värde har legat på samma nivå under den senaste femårsperioden. Genomsnittlig betygspoäng varierar mellan programmen från 11,1 för fordonsprogrammet och 15,9 för naturvetenskapsprogrammet. Andelen behöriga till universitet och högskola var 89 procent år 2011, vilket är i nivå med andelen i riket som helhet. Även här finns variationer mellan gymnasieprogrammen. Andel elever med fullföljd utbildning inom fyra år är 83 procent att jämföra med 76 procent i riket. Överensstämmelsen mellan resultat på nationella prov och satta kursbetyg varierar mellan de olika kurserna. Störst är avvikelsen för Svenska B där 31 procent av eleverna som genomförde provet fick ett högre kursbetyg än provbetyg.

För de individuella programmen respektive introduktionsprogrammet finns inga sammanställda resultat.

Gymnasiesärskolans resultat finns inte sammanställda, men rektor uppger att samtliga elever som avslutade sin utbildning 2011 fick slutbetyg.

Helhetsbedömning

Kunskapsresultaten vid Fågelviksgymnasiet har under den senaste femårsperioden legat på samma nivå. Skillnaden mellan den låga genomsnittliga betygspoängen år 2011 och den förhållandevis höga andelen behöriga till univer-

2012-10-04

Dnr 43-2012:2271

sitet och högskola liksom god genomströmning skulle kunna bero på att skolan framför allt arbetar med att få elever godkända, men lyckas sämre med att ge elever vidare utmaningar i lärandet för att nå så långt som möjligt. Detta är något som skolan behöver analysera för att kunna utveckla och individanpassa undervisningen för att nå en högre måluppfyllelse. Skolan har en struktur för hur elever i behov av särskilt stöd ska få detta även om de åtgärdsprogram som upprättas inte alltid uppfyller författningarnas krav. För att klara andra typer av individanpassning har man börjat arbeta med formativ bedömning och förväntar sig att det arbetet ska leda både till högre individanpassning och till en högre medvetenhet om målen för utbildningen hos eleverna. I nuläget är denna medvetenhet låg och eleverna uppfattar inte att målen är tydliga annat än i inledningen av en kurs och i samband med betygssättningen. Vidare behöver elevernas delaktighet och inflytande utvecklas. De formella instanser som finns för inflytande fungerar väl, men inflytandet över undervisningen begränsas oftast till arbetssätt och arbetsformer, medan elevernas inflytande över innehållet är begränsat. Intervjuade lärare menar att de nya kursplanerna ibland begränsar elevernas möjligheter till inflytande eftersom innehållet är mer styrt än tidigare. De menar också att eleverna inte är intresserade av delaktighet utan gärna ser att läraren planerar. Att med den förklaringen avstå från att arbeta med inflytandet i klassrummet är inte i enlighet med uppdraget. Läroplanen och skollagen är mycket tydliga med att eleverna ska ges inflytande och att lärarna ska utgå från att eleverna kan och vill ta ett personligt ansvar för utbildningen och arbeta aktivt med att stimulera till inflytande.

Skolinspektionen bedömer att verksamheten i gymnasiesärskolan är individanpassad i hög grad och undervisningen sker i samverkan mellan lärare och elever. Eleverna är inkluderade i Fågelviksgymnasiets verksamhet. Lärartätheten är hög i de undervisningsgrupper där elever inskrivna i gymnasiesärskolan deltar. Eleverna har stora möjligheter att både läsa gymnasiekurser och kurser enligt gymnasiesärskolans kursplaner.

Skolinspektionen pekar i denna tillsyn på ett antal områden som huvudmännen måste åtgärda. Mot denna bakgrund fattar Skolinspektionen följande beslut.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Tibro kommun att vidta nedanstående åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast den 1 februari 2013 redovisas för Skolinspektionen.

2012-10-04

Dnr 43-2012:2271

Undervisning och lärande

Bedömning

Tibro kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Undervisning och lärande.

- Rektorn och lärarna ska klargöra för eleverna vilka mål utbildningen har
- Lärarna ska anpassa undervisningen efter elevers behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande

Motivering

Enligt läroplanen ska skolan klargöra för eleverna vilka mål utbildningen har. I skollagen och läroplanen anges att det i utbildningen ska tas hänsyn till elevernas olika behov och att eleverna ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt. I läroplanerna anges vidare att lärarna ska anpassa undervisningen efter elevers behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande.

Intervjuade elever och lärare ger uttryck för att lärarna i gymnasieskolan i varierande grad klargör vilka mål utbildningen har. Eleverna beskriver hur målen presenteras i början av terminen och i början av varje kurs. Det är sällsynt att man återkommer till målen under kursens gång. Lärarna menar i intervjuer att det är svårt att få med eleverna i resonemang kring mål. Enligt rektorerna får lärarna kompetensutveckling i formativ bedömning och de förväntar sig att resultatet av detta ska bli att samtal om målen ska bli en mer naturlig del av undervisningen. De menar dock att lärarna kommit olika långt i arbetet.

Intervjuade elever och lärare är överens om att undervisningen inte fullt ut anpassas till olika elevers behov förutsättningar, erfarenhet och tänkande. Elever som är i behov av särskilt stöd får detta, men elever som kommit längre i sin kunskapsutveckling och behöver utmaningar för att komma vidare i stor utsträckning får hitta sina egna utmaningar. Många av de åtgärdsprogram som upprättas på gymnasieskolan handlar om åtgärder som faller inom undervisningens ram och inte är särskilt stöd vilket bekräftar bilden av att individanpassning inte är en naturlig del av undervisningen.

Utredningen visar att skolan inte klargör för eleverna vilka mål utbildningen har och att lärarna inte fullt ut anpassar undervisningen efter elevers behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande. Verksamheten uppfyller därmed inte kraven i författningarna och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning

1 kap. 4 §, 3 kap. 3 § skollagen, Lgy 11 1 Skolans värdegrund och uppgifter, Rättigheter och skyldigheter, 2.1 Kunskaper / Lpf 94 1.1 Skolans värdegrund

2012-10-04

Dnr 43-2012:2271

och uppgifter, Rättigheter och skyldigheter, 1.2 Gemensamma uppgifter för de frivilliga skolformerna, 2.1 Kunskaper

Grundläggande värden och inflytande

Bedömning

Tibro kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Grundläggande värden och inflytande.

- Eleverna ska ha ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll och hållas informerade i frågor som rör dem

Motivering

Enligt skollagen ska elever ges ett reellt inflytande över utbildningen och läroplanerna anger att eleverna ska ha ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll.

Elever, lärare och rektorer uppger i intervjuer att elevernas inflytande på undervisningen begränsas till när och hur olika arbetsområden behandlas. Eleverna har däremot inte möjlighet att påverka vilket innehåll som ska behandlas. Rektorerna menar själva att detta är ett utvecklingsområde för skolan. Lärarna uttrycker att elever inte vill ha inflytande över utbildningen utan nöjer sig med att lärarna ensamma planerar undervisningen. Detta är emellertid inte i överensstämmelse med lärarens uppdrag. I Skolinspektionens enkäter är det tydligt att eleverna är kritiska till skolans sätt att arbeta med elevinflytande.

Av utredningen framgår att eleverna i gymnasieskolan inte har ett reellt inflytande på undervisningens innehåll. Verksamheten uppfyller därmed inte kraven i författningarna och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning

1 kap. 10 §, 4 kap. 9 § skollagen, Lgy11 2.3 Elevernas ansvar och inflytande/Lpf 94 2.3 Elevernas ansvar och inflytande

Trygghet och studiero

Bedömning

Tibro kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Trygghet och studiero.

- Det ska för varje skolenhet finnas en plan mot kränkande behandling som anger vilka konkreta åtgärder som skolenheterna avser att påbörja och genomföra under det kommande året utifrån en aktuell kartläggning.

2012-10-04

Dnr 43-2012:2271

Motivering

Enligt skollagen ska huvudmannen se till att det inom ramen för varje särskild verksamhet bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av barn och elever. Enligt samma lag ska det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses påbörjas eller genomföras under det kommande året.

Fågelviksgymnasiet har en plan mot kränkande behandling (kallad likabehandlingsplan) som är gemensam för gymnasieskolan och gymnasiesärskolan, det vill säga för samtliga skolenheter och verksamheter. Det framgår inte att planen bygger på aktuella kartläggningar och de åtgärder som skolenheterna avser att påbörja och genomföra under läsåret framgår inte. De åtgärder som planeras avseende gymnasiesärskolan framgår inte av planen.

Utredningen visar att varje skolenhet och verksamhet (skolform) har inte en plan mot kränkande behandling och den befintliga planen anger inte vilka konkreta åtgärder som avses påbörjas och genomföras under det kommande året utifrån aktuella kartläggningar. Detta innebär att planen inte utgår från behoven i skolenheterna och de olika verksamheterna. Verksamheterna uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning

6 kap. 8 § skollagen

Särskilt stöd**Bedömning**

Tibro kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Särskilt stöd.

- Åtgärdsprogrammen ska ange vilka behoven är och hur de ska tillgodoses

Motivering

Enligt skollagen ska upprättade åtgärdsprogram ange vilka elevens behov är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

Av de åtgärdsprogram Skolinspektionen tagit del av utgår inte alla från elevens behov. Ofta anges bara vad eleven ska göra för att nå målen. Åtgärder handlar ofta om insatser som faller inom undervisningens ram och inte kan betraktas som särskilt stöd, exempelvis annat material, stimulans och liknande.

2012-10-04

Dnr 43-2012:2271

Av utredningen framgår att de åtgärdsprogram som upprättas på skolan inte alltid utgår från elevens behov eller anger hur behoven ska tillgodoses i form av särskilt stöd. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs avhjälpa bristen.

Författning

3 kap. 9 § skollagen

Bedömning och betygssättning

Bedömning

Tibro kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Bedömning och betygssättning.

- Nationella ämnesprov i gymnasieskolan ska användas som stöd för betygssättning

Motivering

Enligt 2010 års liksom 1992 års gymnasieförordning ska nationella prov i gymnasieskolan användas som stöd för betygssättning.

På Fågelviksgymnasiet genomförs nationella kursprov. Det finns rutiner för samrättning och den undervisande läraren rättar inte kursproven för sin egen undervisningsgrupp. Skolinspektionen konstaterar ändå anmärkningsvärt stora skillnader mellan satta kursbetyg och betyg på de nationella kursproven. Exempelvis har en undervisningsgrupp 57 procent icke godkända resultat på kursprovet i svenska B medan noll procent fått betyget IG på kursen. Undervisningsgruppen är liten men avvikelsen är trots detta anmärkningsvärd. Särskilt bör noteras att det för att nå betyget Godkänd krävs att alla kursmål uppnås. Även om det nationella kursprovet endast mäter den skriftliga förmågan och förmågan att skriva utredande texter är detta en väsentlig del av kursen svenska B. Att samtliga elever som inte klarat det nationella ämnesprovet efter en månad klarar att nå målen förefaller knappast möjligt. Även i övriga grupper och övriga kurser är avvikelserna markanta, vilket tyder på att de nationella kursprovets betydelse som stöd för betygssättningen inte är tillräcklig. Skolan har inte heller analyserat de stora skillnaderna mellan kursbetyg och betyg på de nationella kursproven.

Av utredningen framkommer att nationella kursprov inte används som stöd för betygssättningen eftersom avvikelsen mellan betyg på kursproven och satta betyg är anmärkningsvärt stor. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristen.

2012-10-04

Dnr 43-2012:2271

Författning

8 kap. 3 § 2010 års gymnasieförordning / 7 kap. 5 § 1992 års gymnasieförordning

Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen**Bedömning**

Tibro kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen.

- Rektorn ska ansvara för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen

Motivering

Enligt skollagen och läroplanen ansvarar rektorn för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete vid skolenheten som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen.

I en operativ plan har Fågelviksgymnasiet identifierat fokusområden och mål för verksamhetsåret. I en delårsrapport beskrivs vad man gjort, men kopplingen mellan den operativa planen och delårsrapporten är inte tydlig. I delårsrapporten saknas vilka resultat som nåtts i verksamheten vilket gör det omöjligt att göra en analys. En analys av resultaten är en förutsättning för att fortsättningsvis kunna planera, följa upp och utveckla verksamheten. En koppling mellan elevernas uppnådda resultat och verksamhetens utvecklingsbehov saknas.

Detta gäller varje skolenhet i gymnasieskolan och gymnasiesärskolan.

Av utredningen framgår att kvalitetsarbetet på Fågelviksgymnasiet är bristfälligt eftersom skolans resultat inte redovisas och analyseras. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning

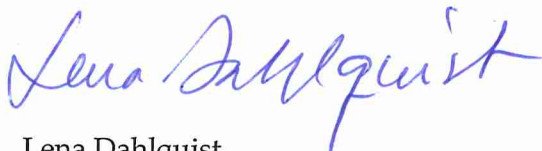
4 kap 4§ skollagen, Lgy 11 2.6 Rektorns ansvar/Lpf 94 2.6 Rektors ansvar

2012-10-04

Dnr 43-2012:2271

I ärendets slutliga handläggning har deltagit undervisningsrådet Elisabeth Fogelberg och utredaren Karin Yllö-Werner.

På Skolinspektionens vägnar

Lena Dahlquist
Enhetschef

Barbro Nässén
Undervisningsråd/Föredragande

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla kommuner för att granska skolväsendet. Tillsyn genomförs samtidigt i de fristående skolor som finns i kommunen.

Vid tillsynen tar Skolinspektionen ställning till i vad mån verksamheten ger förutsättningar för barn, ungdomar och vuxenstuderande att nå de nationella målen och bedömer om huvudmännen uppfyller de krav som författningarna ställer på verksamheten. Tillsynen fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Förutom att Skolinspektionen bedömer måluppfyllelsen inriktas tillsynen mot tre huvudområden: **Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt.**

Varje skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. För offentliga huvudmän sammanställs iakttagelser och bedömningar, som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i kommunen, i ett beslut (kommunbeslut). Kommunens förskoleverksamhet och verksamheten vid fritidshemmen redovisas i var sitt sammanfattande beslut. Fritidshem vid fristående skolor inspekteras i anslutning till tillsynen av den fristående grundskolan. Skolinspektionen ger alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

Skolinspektionens granskning avser emellertid inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolväsendet utan i vilken utsträckning huvudmannen, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i besluten grundas på de dokument som huvudman och skolor lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten. Även annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts. Skolinspektionen använder olika tillsynsmetoder vilket innebär att besöken vid skolor och verksamheter kan variera avseende såväl omfattningen som av vilka grupper som intervjuas. Vid kommunala förskolor och fritidshem grundar sig inspektionen i huvudsak på intervjuer med personal, föräldrar och ledning.

För den offentliga verksamheten kompletteras alla beslut med en muntlig återrapportering av inspektörerna till företrädare för huvudmannen.

Inom de områden där Skolinspektionen bedömt att det finns brister har huvudman och rektor eller förskolechef ett ansvar för att åtgärder vidtas. Med

anledning av tillsynen ska huvudmannen till Skolinspektionen redovisa vilka åtgärder som har vidtagits i verksamheterna inom den tid och i den ordning som anges i beslutet.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).